

grupper mødes med forskellige reaktioner. De selvstændige erhvervsdrivende som fiskere og bønder mødes med betydeligt mindre håndfaste reaktioner fra politiets side end lønmodtagergrupper. Sådanne forskelle kan få kritikere til at hævde, at politiet reagerer politisk og ikke neutralt.

Afsnittet om storby-uro og politiets rolle er interessant specielt derved, at der her fremlægges forskellige forsøg på at analysere det samfund, som konflikterne er vokset frem i. I indledningen benytter Jørn Vestergaard lejligheden til at give en analyse af de unges situation og deres søgen efter frie rum, symbolsk såvel som fysisk, og han giver også en skitse til forståelse af urolighederne ud fra en analyse af "plansamfundet". En af aktivisterne fra Nørrebro Beboeraktion, Per Bregengaard, har også nogle forsøg på en mere samfundsmæssig analyse af årsagerne til urolighederne. Afsnittet indeholder desuden nogle meget veldokumenterede beskrivelser af konflikterne mellem befolkningen og politiet ved disse aktioner, og der sættes mange spørgsmålstejn ved det hensigtsmæssige i de mange konfrontationer. Politiets rolle må i den forbindelse give anledning til kritik.

Bogen afsluttes med forsøg på at indlede en dialog med ordensmagten om fredelige konfliktløsningsformer. Gennem forskellige eksempler vises, at det faktisk godt kan lade sig gøre. Her er det ikke alene politiet, men i mindst lige så høj grad de politisk ansvarlige myndigheder, der har en særlig forpligtelse til ikke at eskalere konflikter og hele tiden forsøge, om ikke problemerne kan løses ad ikke-voldelig vej. Der er næppe tvivl om, at politiet mange gange føler sig noget svigtet af politikere, som ikke udviser tilstrækkelig smidighed med det resultat, at der kan komme konflikter mellem aktionerende og politiet, som så politiet senere risikerer konflikt på.

Bogen om politiets rolle belyser altså mange aspekter af politiets virke i forbindelse med aktioner. Det er en letlæst bog med mange eksempler, og bogens illustrationer gør den også indbydende. Som debatbog er den vellykket, fordi den får rejst mange forskellige aspekter af politiets arbejde, og den har en fremragende dokumentation. Spørgsmålet er nu, om politiet vil gå ind i denne debat. Man må håbe, at den konstruktive dialog, som bogens forfattere og den komité, som de repræsenterer, har været interesseret i at få etableret, rent faktisk bliver startet. Det er i høj grad op til politiets ledelse. Politiet bør i den forbindelse gå mere aktivt ind i en diskussion med dets kritikere, så vi kan få en kvalificeret diskussion af politiet på linie med diskussionen af andre dele af den offentlige forvaltning.

Peter Gundelach
Institut for Statskundskab

Sten Berglund & Jan Åke Dellenbrant (red.), *Svensk partiregionalism*, Malmö: Liber Förlag, 1986, 239 s., 148,00 Skr.

Bogen er en række artikler, der søger at kortlægge og forklare dannelsen og udviklingen af partipolitiske geografiske regioner i Sverige i dette århundrede. Ifølge

grupper mødes med forskellige reaktioner. De selvstændige erhvervsdrivende som fiskere og bønder mødes med betydeligt mindre håndfaste reaktioner fra politiets side end lønmodtagergrupper. Sådanne forskelle kan få kritikere til at hævde, at politiet reagerer politisk og ikke neutralt.

Afsnittet om storby-uro og politiets rolle er interessant specielt derved, at der her fremlægges forskellige forsøg på at analysere det samfund, som konflikterne er vokset frem i. I indledningen benytter Jørn Vestergaard lejligheden til at give en analyse af de unges situation og deres søgen efter frie rum, symbolsk såvel som fysisk, og han giver også en skitse til forståelse af urolighederne ud fra en analyse af "plansamfundet". En af aktivisterne fra Nørrebro Beboeraktion, Per Bregengaard, har også nogle forsøg på en mere samfundsmæssig analyse af årsagerne til urolighederne. Afsnittet indeholder desuden nogle meget veldokumenterede beskrivelser af konflikterne mellem befolkningen og politiet ved disse aktioner, og der sættes mange spørgsmålstejn ved det hensigtsmæssige i de mange konfrontationer. Politiets rolle må i den forbindelse give anledning til kritik.

Bogen afsluttes med forsøg på at indlede en dialog med ordensmagten om fredelige konfliktløsningsformer. Gennem forskellige eksempler vises, at det faktisk godt kan lade sig gøre. Her er det ikke alene politiet, men i mindst lige så høj grad de politisk ansvarlige myndigheder, der har en særlig forpligtelse til ikke at eskalere konflikter og hele tiden forsøge, om ikke problemerne kan løses ad ikke-voldelig vej. Der er næppe tvivl om, at politiet mange gange føler sig noget svigtet af politikere, som ikke udviser tilstrækkelig smidighed med det resultat, at der kan komme konflikter mellem aktionerende og politiet, som så politiet senere risikerer konflikt på.

Bogen om politiets rolle belyser altså mange aspekter af politiets virke i forbindelse med aktioner. Det er en letlæst bog med mange eksempler, og bogens illustrationer gør den også indbydende. Som debatbog er den vellykket, fordi den får rejst mange forskellige aspekter af politiets arbejde, og den har en fremragende dokumentation. Spørgsmålet er nu, om politiet vil gå ind i denne debat. Man må håbe, at den konstruktive dialog, som bogens forfattere og den komité, som de repræsenterer, har været interesseret i at få etableret, rent faktisk bliver startet. Det er i høj grad op til politiets ledelse. Politiet bør i den forbindelse gå mere aktivt ind i en diskussion med dets kritikere, så vi kan få en kvalificeret diskussion af politiet på linie med diskussionen af andre dele af den offentlige forvaltning.

Peter Gundelach
Institut for Statskundskab

Sten Berglund & Jan Åke Dellenbrant (red.), *Svensk partiregionalism*, Malmö: Liber Förlag, 1986, 239 s., 148,00 Skr.

Bogen er en række artikler, der søger at kortlægge og forklare dannelsen og udviklingen af partipolitiske geografiske regioner i Sverige i dette århundrede. Ifølge

redaktørernes forord sættes der med denne publikation et formelt punktum for projektet *Politiska Partier - Regional Spridning, Regional Balans*, der dels har haft til formål at opbygge et landsdækkende politisk-økologisk dataarkiv på kommuneniveau, dels at gennemføre de nævnte regionale analyser. Projektets analysefase vil dog først være afsluttet, når der foreligger doktorafhandlinger fra tre af rapportens medforfattere.

Det fremgår ikke klart, hvad dataarkivet egentlig indeholder, men det nævnes (s. 156), at arkivet har såvel politiske som socio-økonomiske oplysninger for samtlige kommuner i Sverige fra 1911 og fremefter. I lighed med danske forhold har man i forbindelse med sammenligninger over tid det problem, at antallet af kommuner falder stærkt fra 2600 i 1911 til 276 i 1976. Af de empiriske analyser fremgår det, at arkivet i det mindste har oplysninger om tilslutning til de politiske partier ved 2. kammer valgene tilbage til 1917 og om erhvervssektorer tilbage til 1920. Endvidere er der for efterkrigstiden oplysninger om stillingsstruktur (overført fra Göran Gustafssons arkiv i Lund) samt punktvis oplysninger om landbrugsstørrelser og organisationsforhold (lokale partiorganisationer, faglige organisationer, frikirkelighed, afholdsbevægelser) for afgrænsede dele af landet.

Oprettelsen af et svensk kommunearkiv, som kan belyse den politiske udvikling lige siden den almindelige valgret blev indført i Sverige, må hilses velkommen. Tidligere svenske politisk-økologiske analyser har nemlig været underlagt den begrænsning, at de enten som Leif Lewins blev foretaget på et meget højt aggregeringsniveau, som Göran Gustafssons for en afgrænset tidsperiode eller som Lars Ricknells for en afgrænset del af landet.

Vi må imidlertid stadig afvente en undersøgelse, som til fulde udnytter de muligheder, der ligger i datamaterialet for at foretage en samlet analyse af alle partiers udvikling på kommuneniveau igennem dette århundrede. Nærværende samling artikler udgør nemlig ikke en sådan analyse, men er begrænset til »punktvis nedslag i et rigt forskningsmateriale« som tilsammen giver »et repræsentativt billede af forskningsprojektets design« (s. 7). Der sker med andre ord kun en begrænset udnyttelse af de muligheder, der ligger i dataarkivet.

Bogen er disponeret i tre dele, hvor den første del giver en landsdækkende beskrivelse af nogle udvalgte partiers regionale udbredelse i mellemkrigstiden; anden del er en punktvis afprøvning af nogle diffusionsteoretiske forklaringer på partiers opståen, mens tredje del undersøger effekten af lokale organisations- og miljøforhold på nogle partiers geografiske udbredelse i afgrænsede områder.

I den første del beskriver de tre førnævnte doktorander Yngve Mohlin, Bo Hallin og Ingemar Wörlund den regionale spredning for henholdsvis Bondeforbundet, venstreradikalismen og Socialdemokratiet. Begrundelsen for, at netop disse partier er udvalgt til beskrivelse, er, at de alle er udtryk for folkelige bevægelser (s. 12); men det føles alligevel som en mangel, at der ikke er foretaget en lignende beskrivelse for resten af de borgerlige partier (konservative og liberale).

Som væsentligste analysemetode til identificering af partiregioner anvendes Berry's centroidgruppering, som er tillempet til vælgeradfærd af Ricknell. Metoden er en form for cluster-analyse, der foretages for hvert parti for sig og som grupperer de geografiske områder, der har ensartet udvikling i partitilslutning

gennem hele analyseperioden. I teorien er det med denne metode muligt at adskille to grupper af områder, som har samme gennemsnitlige tilslutning, men forskelligt udviklingsmønster. I praksis er der dog altid tale om en gruppering efter varierende gennemsnitlig tilslutning, hvilket i sig selv er tegn på regional stabilitet; men også samtidig en antydning af, at metoden ikke er specielt givende. Når de forskellige grupper tegnes ind på et Sveriges-kort får man undertiden en geografisk sammenklumpning, men langt fra altid. Metoden giver altså ikke anledning til konstruktion af egentlige regioner, forstået som geografisk *sammenhængende* områder. Mit gæt ville være, at langt mere sammenhængende grupper ville optræde, hvis alle partier blev analyseret under ét i stedet for hver for sig. Endvidere ville det være ønskeligt at korrigere for indflydelsen fra områdernes socio-økonomiske struktur før regionerne udskilles, som det i øvrigt gøres i en artikel senere i bogen.

Den statistiske beskrivelse suppleres med varierende mængder af historiske oplysninger om de enkelte partier, der er nok så interessante (ikke mindst i Bo Hallins artikel om venstreradikalismen); men det er ikke altid åbenbart, hvilken relevans de har for svensk partiregionalisme. Vigtige, men ikke særligt nye eller overraskende konklusioner er, at Bondeforbundet havde høj tilslutning i landbrugsområder, at venstreradikalismen havde høj tilslutning i skovbrugsområder samt at Socialdemokratiet havde høj tilslutning i industriområder. I denne forbindelse savnes i øvrigt en diskussion af muligheden for økologiske fejlslutninger.

Bogens anden del indledes med en artikel af Jan Åke Dellenbrant, hvor han på grundlag af den klassiske teori om diffusion af innovationer opstiller nogle mulige udviklingsforløb ved den geografiske udbredelse af et nyt politisk parti. Som et illustrativt eksempel beskrives arbejderbevægelsens udvikling i Sverige som en hierarkisk diffusion af ideer fra kontinentet til de større byer i Sverige og derfra videre af »omkringvandrende agitatorer«.

Fremstillingen lider dog af den svaghed, at den ikke som den nyere diffusions-teori i højere grad problematiserer de stærkt varierende »modtager«-forudsætninger. Spredningen af politiske ideer er jo ikke kun et spørgsmål om at sende tilstrækkeligt mange agitatorer ud i landet.

Den samme kritik kan i nogen grad rettes mod Ingemar Wörlunds ellers grundige beskrivelse af spredningen af socialdemokratiske partiafdelinger (arbejderkommuner) i Västerbottens län 1909-1940. Nok så interessant er dog hans påpejning af den betydning, som organisatorisk arbejde i såvel partiafdelinger som fagforeninger havde for tilslutningen til Socialdemokratiet.

Den sidste artikel om diffusion af Sten Berglund og Ulf Lindström omhandler en undersøgelse af spredningen af ideer fra regionale centre til det omgivende opland ved hjælp af et nok så elegant design. Her får min antipati mod simple diffusionsforklaringer behagelig støtte, da det viser sig, at en hypotese om forskellige udviklingsforløb i henholdsvis centre og opland bliver perfekt falsificeret.

De sidste tre artikler i bogen, som vedrører organisations- og miljøeffekter, er efter min mening de mest interessante. I den første påviser Berglund, Hallin og Wörlund i en analyse af arbejderpartierne tilslutning i Nordbotten og Västerbotten, at den mest tydelige regionalisering fremkommer, når man ved regressions-

analyse af partiernes udbredelse tager højde for socio-økonomiske faktorer og derefter kortlægger residualerne fra regressionsmodellen. Jeg kan dog ikke følge forfatterne, når de hævder, at diffuse residualer er tegn på en velspecificeret model, uanset modellens forklaringskraft. Min væsentligste anke mod artiklen er, at metoden ikke er blevet brugt på et større datamateriale, for eksempel til landsdækkende analyse af flere partier, som det var tilfældet med den mindre frugtbare centroide metode i bogens første del.

Bogens næstsidste artikel er i bedste økologiske tradition et veludvalgt forsøg af Yngve Mohlin på at undersøge landbrugsstrukturens betydning for vælgeradfærd. Afgrænsningen af undersøgelsen til bestemte typer af landbrugsarealer forekommer her mere velmotiveret end de områdeafgrænsninger, der i øvrigt foretages i bogens analyser. Interessant er påpegningen af de politiske konsekvenser af jordens egnethed til landbrug i sammenhæng med forskellige brugsstørrelser. Igen savnes dog diskussion af mulige økologiske fejlslutninger.

Bogens sidste artikel af Ingemar Wörlund om Folkepartiet i Västerbotten er især interessant, fordi den stiller spørgsmål ved den udbredte myte, at Folkepartiets stærke støtte i dette len (i kontrast til det stærkt kommunistiske naboland, Nordbotten) især skyldes de frikirkelige bevægelser. Endvidere bekræftes endnu en gang betydningen af politisk organisatorisk lokalarbejde.

Den sammenfattende vurdering af den foreliggende bog må være, at her foreligger en række mere eller mindre velmotiverede og interessante tilgange til et meget omfattende datamateriale; men at der endnu ikke er produceret *den* samlede fremstilling af svensk partiregionalisering, som dataarkivet må formodes at give mulighed for. De mange forskellige analysetilgange, der præsenteres i bogen, virker ikke koordineret ud fra et overordnet design, hvilket også viser sig ved, at der stort set mangler henvisninger eller anden form for relatering mellem de enkelte artikler i bogen.

Dette betyder dog ikke, at bogen ikke indeholder interessante resultater. Væsentlige resultater er således erfaringerne med anvendelsen af forskellige metoder til regionalisering samt den tilbagevendende påpegning af den selvstændige betydning af lokale organisatoriske forhold for partiets regionale udbredelse.

Søren Risbjerg Thomsen
Institut for Statskundskab

Alan Cawson, *Corporatism and Political Theory*, Oxford: Basil Blackwell, 1986, 174 s., 22,50 £.; Alan Cawson (ed.), *Organized Interests and the State. Studies in Meso-Corporatism*, London: Sage, 1985, 257 s., 9,95 £.

Studiet af interesseorganisationer og deres samspil med statsapparatet har i mange år udgjort et væsentligt studiefelt for politologien. Korporatisme debatten har udgjort en del heraf og har med varierende grader af succes forstået at sætte et ganske væsentligt præg på såvel den offentlige som den mere akademiske de-